ZPRÁVY

1000 let. *Mileniové oslavy svatováclavské neobešly se bez vlivů politických a proto snad nevyzněly také jednotně, protože nebylo na ně hleděno s jednotného hlediska. V otázce významu knížete sv. Václava může býti leccos sporného a hlavně bude záležet na názoru, s jakého stanoviska posuzujeme vůbec naše dějiny. Ale v jednom bodě nelze spor připustiti a to v tom, že rok smrti Václavovy je nezvratným dokumentem, že tehdy existoval náš stát v plném a dokonalém útvaru. A kdyby nic jiného nám toto milenium nepřipomínalo, než naší tisíciletou právní kontinuitu, je toho dosti, aby všichni občané tohoto státu vzpomněli ho se vší důstojností a pietou.* Ča.

Universita. *Deset let v životě university je nepochybně příliš krátká doba, než aby se slušelo ho vzpomínati jako jubilea. Vždyť university jsou ústavy, jež se pyšnívají obyčejně ne desítkovým, nýbrž stovkovým trváním. A přece musí býti připomenuto i těch deset let, jestliže jde o naše dvě mladší university. V lednu letošního roku bylo tomu deset let, co uskutečnila se druhá česká universita, a v červnu pak před desíti lety v porovnání se zřízením university Masarykovy stal se pravý zázrak: osvobozený národ zřizuje si obětavou svou prací vlastní třetí universitu, tam kde dříve jen šeptmo bylo možno hovořiti jazykem národním, tam, kde ještě před rokem platilo barbarské heslo, že příslušník tohoto jazyka není člověk.*

Vzpomínáme s vděčností těch, z jichž píle rostla třetí universita československá. Vždyť s ní se zrodila i třetí fakulta právnická, která pak o dvě léta později zahájila svou pravidelnou činnost. Ale nestačí jen vzpomínati a děkovati, tak nelze oslavovati frásemi ranné jubileum. Jest třeba se sebezapřením přiložiti ruku k dílu a tak drobnou třebas prací postupně doplňovati to, co bylo započato v Bratislavě v červnu roku 1919. Jedině tak se stane, že uskuteční se, co lapidárně a výstižně praví stará akademická formule, kterou mladší university jako pozdrav přejímají dědictvím od starších: Q. B. F. F. F. E.!

—*v*—

Jmenování ministra jest z nejdůležitějších aktů presidenta republiky a proto obrácen bývá právem značný zřetel i k formě, jakou se takové jmenování konkrétně děje. Různé nuance, které se po této stránce ve jmenovacích dekretech presidentských vyskytují, svádějí veřejnost, zejména žurnalistiku, velmi často k závěrům, které neodpovídají pravému stavu věci. Upozornili jsme již na str. 197. min. ročníku na způsob, jímž v čele vlády postaven byl posl. Udržal. Dekret presidentův tehdy mluvil o »pověření předsednictvím vlády«. Poněvadž nebylo výslovně použito obratu »jmenovati«, jak vyžaduje § 70 ústavní listiny, bylo usuzováno, že jde o pouhé provisorium.

Zcela jasná jest však podle našeho názoru situace při jmenovacím aktu ze dne 16. září 1929, týkajícím se Dra Viškovského. Dekret tento zní: »Pane poslanče Dre Viškovský, j m e n u j i Vás ministrem a p o v ě ř u j i ř í z e n í m ministerstva národní obrany.« Jde tu o dokonalý akt, jehož jest potřebí pro jmenování ministra národní obrany.

Zejména jest podle našeho názoru úplně pochybeno, mluviti o Dru Viškovském jako o správci ministerstva, jak činí na př. »Nár. Listy« z 19. IX. 1929. Akt presidentův přidržuje se totiž tentokráte doslovně znění ústavy, a to § 70, jenž stanoví, že »...členy vlády (ministry) jmenuje a propouští president republiky« a pak §u 72, jenž praví, že »president republiky stanoví, který z členů vlády řídí jednotlivá ministerstva.« Jde tedy v dekretu presidentově v podstatě o výroky dva, a to předem o jmenování ministrem a za druhé o přiznání portefeuille. Nebyly-li v dřívější praxi presidentovy kanceláře tyto dva výroky rozlišovány, nelze nic dedukovati z toho, že jmenovací akt se přidržuje přesně litery zákona a nemluví výslovně o ministru národní obrany. Dr. Kliment.

Nová orientace v jazykové judikatuře. Nejvyšší správní soud vydal dne 27. června t. r. na základě porad odborného a administrativního senátu řadu zajímavých rozhodnutí ve věcech jazykových, které znamenají částečnou změnu jeho judikatury. Předně uznal expressis verbis za základní zásadu jazykového zákona zásadu preponderance státního jazyka, ač již prof. Weyr poukazuje ve své Soustavě státního práva na to, že v tom tkví jediný právní smysl prohlášení čs. jazyka za jazyk státní, oficiální. Dle N. s. s. je dle § 8 jaz. zák. rozuměti duchem cit. zákona zásady, jež se z něho dají odvodit, abstrakcí. Z takto odvozeného přednostního postavení státního jazyka plyne, že jaz. nařízení může jíti nad omezení § 3 jaz. zákona, ovšem zůstávají neplatná ustanovení, která by se dala zdůvodnit jen tímto přednostním postavením. Tím ovšem ještě N. s. s. neřekl, že jaz. nařízení není nařízením podle § 55 úst. listiny, máme-li na mysli, že vládní nařízení je vždy praeter legem.

Pro teorii bude také zadostiučiněním, že N. s. s. ve své judikatuře již nemá za to jako ve svém rozhodnutí z 27. března 1928 o neplatnosti odst. 3. čl. 78. jaz. nař., že práva samosprávných těles určiti si jednací jazyk jest jejich »původním«, naopak, vycházeje ze zásady svrchovanosti státního právního řádu, přiznává jim to právo jen potud, pokud jim dle zákona výslovně bylo přiřčeno.

Pokud se týče enunciátů jednotlivých rozhodnutí, je nejdůležitější výrok o platnosti odst. 3. čl. 72. jaz. nař. ukládající obci s menšinovým jednacím jazykem povinnost, vydávati domovské listy, žádá-li o to strana, — také v jazyku státním (samozřejmě na prvním místě). Slovní výplň pečeti musí být vždy v jazyku státním. Zajímavé je také rozhodnutí, že o užívání jazyka u čs. úřadů celních v cizině jsou rozhodující předpisy pro nejbližší tuzemský soudní okres. —Kč—

Jubilea. V mezidobí dvou ročníků nepřipadlo zvláštní »právnické jubileum«. Přesto sluší vzpomenouti, že dne 5. září tohoto roku dovršil šedesát let universitní profesor PhDr. Václav Novotný z filosofické fakulty pražské, jehož práce vesměs se dotýkají právní a státní historie. Druhý jubilant je pražský známý advokát JUDr. V. Bouček. Není třeba připomínati jeho politickou činnost, kterou uváděly denní listy v jubilejní den na úkor jeho vlastní činnosti právnické. Nesporně advokát vynikajících kvalit jako Bouček neopomenul přiložiti ruku k organisaci právnické práce založením »Právnických rozhledů« a řadou studií vlastních jak v tomto časopise i tak v jiných uveřejněných. Ča.

Z celého světa právnického. Poslední zahraniční ministr rakousko-uherský hrabě Julius Andrassy zemřel dne 11. června t. r. v Pešti. Byl činný politicky již od svého 25. roku jako poslanec; když byl 33 let, stal se již ministrem vyučování a pak ještě dvakráte ministrem vnitra. Tehdy také připravil osnovu volebního zákona, jímž se dávalo určitým vyšším třídám dvojnásobné i trojnásobné volební právo proti ostatnímu lidu. V této době napsal také několik studií, jimiž dokazoval svrchovanost Uher v dualistickém systému monarchie. Do ministerstva zahraničí byl povolán císařem Karlem v posledních dnech Ra-